Σε μια κατάμεστη αίθουσα στο Director's Guild Theatre, στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης, έγινε στις 26.04.2015 η προβολή ενός ιδιαίτερου ιστορικού ντοκιμαντέρ, το οποίο διαπραγματεύεται την ιστορία της χαμένης Εβραϊκής Κοινότητας της Καστοριάς και το δραματικό τέλος της στις 24 Μαρτίου 1944.

Για πάνω από 10 αιώνες η Εβραϊκή Κοινότητα Καστοριάς αποτελούσε ένα ζωντανό κομμάτι της ζωής και της ιστορίας της πόλης, οι Καστοριανοί Εβραίοι με τις οικογένειές τους κατοικούσαν εκατέρωθεν της σημερινής πλατείας Ομονοίας και διατηρούσαν τα καταστήματά τους επί της οδού Μητροπόλεως, το φημισμένο εβραίικο ‘Τσαρσί’ επί Τουρκοκρατίας, καθώς και στην Κάτω Αγορά, την οδό 11ης Νοεμβρίου. Το σχολείο, η βιβλιοθήκη, η τελευταία Συναγωγή καθώς και το εβραϊκό νεκροταφείο καταστράφηκαν τη δεκαετία του '50 και σήμερα υπάρχει μόνο ένα μικρό μνημείο, στην οδό 15ης Μεραρχίας, αφιερωμένο στη μνήμη των τελευταίων 1.000 Καστοριανών Εβραίων που οδηγήθηκαν με τα τρένα, μέσω Θεσσαλονίκης, στα ναζιστικά στρατόπεδα του θανάτου. Επέστρεψαν 35 άνθρωποι, σήμερα υπάρχει μονάχα μια εβραϊκή οικογένεια στην Καστοριά.

Το ντοκιμαντέρ είναι αφιερωμένο στη μητέρα του σκηνοθέτη, η οποία γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Καστοριά, οδηγήθηκε στα στρατόπεδα του θανάτου της ναζιστικής Γερμανίας, επέζησε και συνέχισε τη ζωή της στη Νέα Υόρκη, όπου δημιούργησε μια νέα ζωή και μια νέα οικογένεια.

Η Λίνα Ρούσο, πρωταγωνίστρια της συγκινητικής ιστορίας του ντοκιμαντέρ, ήταν παρούσα στην προβολή, μαζί με το γιο της Λόρενς Ρούσο, σκηνοθέτη και παραγωγό, καθώς επίσης πολλά μέλη της οικογένειας με καταγωγή την όμορφη ακριτική Καστοριά της Δυτικής Μακεδονίας και ένα πλήθος θεατών, που με μεγάλη συγκίνηση και ενθουσιασμό παρακολούθησαν την προβολή του ιστορικού ντοκιμαντέρ.

Το αξιοσημείωτα ιδιαίτερο στοιχείο της παραγωγής αυτής, είναι ότι πρόκειται για την πρώτη και μοναδική καταγραφή της ιστορίας του εβραϊσμού της Καστοριάς σε κινηματογραφικό μέσο.

Με άμεσο και συγκροτημένο αφηγηματικό τρόπο, ο σκηνοθέτης ξεδιπλώνει την ιστορία της Εβραϊκής Κοινότητας Καστοριάς μέσα από την προσωπική και οικογενειακή ιστορία της Λίνας Ρούσο, καθιστώντας το ντοκιμαντέρ αυτό απαραίτητο ιστορικό και εκπαιδευτικό εργαλείο για την κατανόηση της τοπικής αλλά και ευρωπαϊκής ιστορίας και του Ελληνικού Εβραϊσμού στη δίνη της ναζιστικής κατοχής στην Ελλάδα.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν ταξιδεύοντας από την Καστοριά ο κ. Αντώνης Παπαδαμιανός και η κα Σουλτάνα Ζορπίδου, οι οποίοι δημιούργησαν την πρωτοβουλία ίδρυσης Εβραϊκού Μουσείου στην Καστοριά. Στη συζήτηση που ακολούθησε, η κα Ζορπίδου ανακοίνωσε στο ένθερμο κοινό, πως το όραμα ίδρυσης ενός μουσείου αφιερωμένου στη μνήμη των χαμένων συμπολιτών τους βρίσκεται στο στάδιο υλοποίησης και κάλεσε όλους τους παρευρισκομένους να επισκεφτούν την Καστοριά και να αγκαλιάσουν την πρωτοβουλία αυτή.

Ο κ. Παπαδαμιανός, ο οποίος είναι και συμπαραγωγός του ντοκιμαντέρ, τόνισε την ανάγκη δημιουργίας αυτού του μουσείου ως ηθικό χρέος απέναντι στους χαμένους Καστοριανούς και ιδιαίτερα στα μικρά παιδιά, από τα οποία κανένα δεν επέζησε.

Με μακροπρόθεσμο στόχο τη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και τη διαφύλαξη της μνήμης των χιλιάδων Καστοριανών Εβραίων που για αιώνες εμπλούτισαν με την παρουσία τους τα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά δρώμενα της πόλης, η ιδέα ίδρυσης του Εβραϊκού Μουσείου χειροκροτήθηκε εγκάρδια από όλους τους παρευρισκόμενους.

Επίσης, πολύτιμη στον υποτιτλισμό του ντοκιμαντέρ ήταν η συμμετοχή του κ. Γιώργου Ρέτζιου, ο οποίος κατάγεται από την Καστοριά και είναι γνώστης της τοπικής ιστορίας.

(Του Αντώνη Παπαδαμιανού)

**** ??? ??????????, ? ???? ????? ?? ???? ?. ?????, ?. ?????, ?????? ????? ??? ???? ???????.***

Phoca PDF